

Vuoden 2026 talousarvio ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelma

KH 03.11.2025 § 399

Talousarvion laadintaa ohjaa kuntalain (410/2015) 110 §, jonka mukaan:

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja – suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja - suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaisissa tarkoitettuna uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja - suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Vuoden 2026 talousarvio ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelma perustuu kaupunginvaltuuston syyskuussa hyväksymään strategiaan Hyvä kasvaa Joensuussa. Valmistelua on ohjannut myös kaupunginvaltuuston 17.6.2024 hyväksymät talouden sopeutusta koskevat linjaukset. Linjausten toimenpiteet ulottuvat vuoteen 2030 saakka.

Strategian kestävä talouden Joensuu tavoitteiden mukaisesti taloutta hoidetaan vastuullisesti ja pitkäjänteisesti. Ylijäämäinen talous tukee investointikykyä. Veroprosentit pidetään kilpailukykyisinä suhteessa verrokkikaupunkeihin. Lainakannan sekä vuokra- ja leasingvastuiden kasvu on hallittua. Investointien tasoa nostetaan merkittävästi. Palveluinfrastruktuuriin ja elinvoimaan investoidaan valtuustokaudella 2026-2029 noin 200 milj. euroa.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys on tasapainossa. Vuoden 2026 talousarvioon sisältyy kertaluonteisia tulosta parantavia eriä, jotka aiheutuvat sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöjen järjestelyistä. Kertaluonteiset erät koostuvat kiinteistöjen myynvoitosta sekä kirjanpidollisesta poistoerosta. Kertaluonteiset erät huomioiva talousarvio vuodelle 2026 on 12,6 milj. euroa ylijäämäinen. Pysyvien vuosina 2024-2026 toteuttavien rakenteellisten ja toiminnallisten talouden sopeutustoimien kokonaismäärä ylittää ensi vuonna noin 8 milj. euroon.

Kaupungin verotuloprosentti vuodelle 2026 on 8,10 %.

Verotulot kasvavat vuoden 2025 talousarvioon nähden 3,8 %. Kasvu vuoden 2025 ennusteeseen on 6,1 %. Verotulokehitys on kuluvana vuonna jäänyt ennakoitua heikommaksi talouden vaikean suhdannetilanteen sekä verotilityksiä alentavien aikaisempia vuosia koskevien oikaisujen myötä.

Valtionosuudet kasvavat 3,5 milj. eurolla. Valtionosuuksien arvio vuodelle 2026 on lähes 56 milj. euroa.

Verotuloja ja valtionosuuksia arvioidaan kertyvän kokonaisuutena 233 milj. euroa, kun vuoden 2025 talousarviossa määrä on 223 milj. euroa.

Kaupungin nettomenot vuodelle 2026 ovat 193 milj. euroa. Nettomenot kasvavat noin 4 miljoonaa euroa, 2,2 %. Merkittävimmät panostukset kohdistuvat koulutuspalveluiden oppimisen tuen resursseihin. Vuoden 2026 alusta lukien kunnat eivät enää voi vuokrata omistamiaan toimitiloja hyvinvointialueelle. Muutoksen myötä sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöt sekä niiden tulot ja menot poistuvat kaupungin taloudesta.

Strategian tavoitteen mukaisesti investointien tasoa nostetaan seuraavan neljän vuoden aikana merkittävästi. Vuonna 2026 investointimenot ovat 38 milj. euroa, mutta taso nousee suunnitelmallisesti seuraavina vuosina. Taloussuunnitelmakauden 2026-2028 investointimenot ovat yhteensä 139 milj. euroa.

Vuonna 2026 toimitilahankkeisiin kohdennetaan 10,4 milj. euroa. Vuoden 2026 keskeisiä toimitilainvestointeja ovat Noljaikan uuden päiväkodin rakentaminen ja Taidemuseon peruskorjaus. Mehtimäen uuden uimahallin rakentaminen käynnistyy taloussuunnitelmakaudellamme ja eteläisen alueen kouluverkkoratkaisun mukaiset investoinnit tulevat valmisteltavaksi. Yhdyskuntatekniikan investointeihin kohdennetaan 13,2 milj. euroa. Uudisrakentamisen volyyymi on edelleen melko maltillista. Tämä antaa mahdollisuuden kiinnittää huomiota investointikohteissa keskimääräistä enemmän peruskorjauskohteisiin ja samalla pienentää infraverkostojen korjausvelkaa. Symmetrisen kaupungin vision toteuttaminen jatkuu.

Investointitasoa tarkistetaan talouden reunaehdot huomioiden strategian puolivälisarvioinnin yhteydessä vuonna 2027. Investointitason nosto edellyttää kaupungin talouden vahvistamista, jotta talous kestää investoinneista viiveellä seuraavan kustannusten nousun.

Vuonna 2026 lainakanta alenee 40 milj. eurolla vireillä olevien sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöjärjestelyn myötä. Vuonna 2026 lainaa arvioidaan olevan 216 milj. euroa. Lainaa on asukasta kohden 2 721 euroa. Kiinteistöleasing- ja vuokravastuut huomioiden vastuiden määrä on ensi vuonna noin 4 300 euroa asukasta kohden. Korkomenojen määräksi on arvioitu 5,6 milj. euroa. Lainakanta ja vastuut kääntyvät jälleen kasvuun vuodesta 2027 eteenpäin.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028 on esitetty pykälän liitteenä.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

suorittaa vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelman 1. käsittelyn kuulemalla konsernipalvelujen, toimialojen ja liikelaitoksen johtoa ja perehtymällä kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Käsittelyn alussa kaupunginjohtaja Jere Penttilä piti talousarvioehdotuksen yleisesittelyn.

Tämän jälkeen luettiin vuoden 2026 talousarviokirjaa sivuttain. Lukemisen yhteydessä tehtiin seuraavat kysymykset ja huomiot, joihin esitetään vastaukset kaupunginhallituksen talousarvion 2. käsittelyssä 24.11.2025:

- Sivun 9 lisätään viidennen kappaleen neljänteen lauseeseen puuttuva sana "kasvuun"
- Sivun 11 lisätään tekstiin HYTE-kerroin ja kuvaus kertoimesta
- Sivun 14 korjataan sivun taulukon toinen kohta seuraavaan muotoon "Reijola-Niittylahti alueen ja Noljaakan uusia päiväkotia"
- Sivun 14 lisätään kohdan 1.4. kolmanteen kappaleeseen teksti luonnon monimuotisuudesta
- Sivun 15 selvitetään hiilinielujen määrän pieneneminen merkittävästi vuosi 2024
- Sivun 21 korjataan ensimmäisen kappaleen kolmannesta lauseesta vuosilukuvirhe
- Sivun 32 kohta "Maksut ja taksat" selkeytetään kappaleen 3 tekstiä maksujen tasojen korotusten osalta
- Sivun 34 korjataan seitsemännen kappaleen viimeisestä lauseesta lukua koskeva numerointi oikein "5.5"
- Sivun 35 poistetaan neljännen kappaleen lauseen loppu "mikäli neuvotteluvaiheen jälkeen saatava tarjous musiikki- ja kulttuuritalon toteutuksesta ja toiminnasta on hyväksyttävä"
- Sivun 39 korjataan ensimmäisen ranskalaisen viivan teksti luettavampaan muotoon
- Sivun 41 korjataan viidennen kappaleen sanamuotoja
- Sivun 54 muutetaan avainmittarin "Luovutetut tontit" kohdasta "Talousarvion 2026 tavoite" omakotitonttien lukumääräksi 25 kpl
- Sivun 55 korvataan viidennen kohdan toiminnallisesta tavoitteesta sana "Työllisyyspalvelujen" sanalla "Työelämän palvelujen"
- Sivun 56 selvitetään voidaanko "Kasvavan elinkeinoelämän ja työllisyyden Joensuu" toiminnalliseksi tavoitteeksi lisätä "Lisäämme lähellä tuotetun ruoan käyttöä" ja mittariksi "Lähiruoan määrä kaupungin tilaamista palveluista"
- Sivun 56 selvitetään voidaanko "Kasvavan elinkeinoelämän ja työllisyyden Joensuu" toiminnalliseksi tavoitteeksi lisätä "Yritysten sijoittumisen koordinoinnin kehittäminen ja parantaminen"
- Sivun 56 muutetaan "Kasvavan elinkeinoelämän ja työllisyyden Joensuu" sivun viimeinen toiminnallinen tavoite seuraavaan muotoon "Rakennetaan kansainvälinen yritysten liiketoimintaa tukeva turvallisuuden ja huoltovarmuuden verkosto"
- Sivun 56-57 selvitetään voidaanko huomioda luovat alat esim. elokuva-ala
- Sivun 56 toimitetaan kaupunginhallitukselle selvitys Interreg Aurora -hankkeesta
- Sivun 57 selvitetään voidaanko "Kestävän Talouden Joensuu" toiminnalliseksi tavoitteeksi lisätä "Hankinnoilla vahvistamme aluetaloutta" ja mittariksi "Alueellisten hankintojen osuus"

- Sivun 57 seilvitetään voidaanko "Kestävän Talouden Joensuu" sivun viimeistä toiminnallista tavoitetta muokata siten, että määritellään, miten vaikuttavuutta mitataan esim. erityisesti kaupungin strategisten tavoitteiden näkökulmasta
- Sivun 57 toimitetaan kaupunginhallitukselle selvitys tietopyyntöjen ja markkinavuoropuhelujen käytöstä hankinnoissa
- Sivun 58 selvitetään voidaanko "Osaavan henkilöstön ja hyvän johtamisen Joensuu" toiseen toiminnalliseen tavoitteeseen lisätä sana "perhemyönteinen toimintamalli" tai lisätä uusi seuraava kappale "Aloitetaan Joensuun kaupungin työnantaja käytäntöjen kehittäminen perhemyönteiseksi yhteistyössä henkilöstön kanssa" ja neljänteen toiminnalliseen tavoitteeseen lisätä sanat "panostamme työhyvinvoinnin johtamiseen"
- Sivun 67 selvitetään voidaanko taulukkoon lisätä nuorten työllistymistä edistävä toiminnallinen tavoite
- Sivun 68 korjataan viidennestä kappaleesta kirjaus "Mutala-Pataluoto-Utra" muotoon "Mutala-Rantakylä-Utra"
- Sivun 69 poistetaan kohdan "46 Kasvatus- ja koulutuslautakunnan" ensimmäisestä kappaleesta sanat "hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelut"
- Sivun 70 toimitetaan kaupunginhallitukselle selvitys varhaiskasvatuksen nykytilasta sekä yksityisen – ja julkisen varhaiskasvatuksen suhteesta esim. käyttöaste, laatu...
- Sivun 70 selvitetään voidaanko taulukon kolmannen toiminnallisen tavoitteen mittaria ja tavoitetasoa muokata?
- Sivun 72 korjataan toisen kappaleen kirjoitusvirhe "valmistavaan"
- Sivun 75 korvataan kolmannen kappaleen ensimmäisestä lauseesta sana "vuoteen" sanalla "vuosittain"
- Sivun 75 tarkistetaan kolmannen kappaleen kirjaus 23 laspella (12+21)
- Sivun 78 poistetaan toisesta kappaleesta seuraavat lauseet "Kulttuuripalvelut tukevat yhteisöjen, järjestöjen sekä kolmannen sektorin kuin ammattitaitelijoiden toimintaa kulttuuriavustuksin. Avustuksien piiriin kuuluvat vuonna 2023 lanseeratut kolmivuotiset kumppanuussopimukset."
- Sivun 82 korjataan oikea luku taulukon kohtaan "Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen, Ohjattuun toimintaan osallistuneiden lukum., TA 2025"
- Sivun 83 toimitetaan kaupunginhallitukselle selvitys lasten ja nuorten salimaksujen vaikutuksista käyttäjiin ja käyttäjäryhmiin
- Sivun 83 toimintamenot tilavuokran lisäys
- Sivun 84 muutetaan taulukon viides toiminnallinen tavoite muotoon "Järjestöavustuskokonaisuuden selkeyttäminen ja kehityskohteiden asettaminen"
- Sivun 85 järjestöavustukset, pientapahtumatuet, kumppanuussopimukset ja yksityistieavustukset leikkaukset poisto
- Sivun 85 selkeytetään taulukon avustusten esitystapaa
- Sivun 86 selvitetään, mitä tapahtumatukien määrärahan siirto yleishallintoon tarkoittaa
- Sivun 89 muutetaan taulukon toinen toiminnallinen tavoite seuraavaan muotoon "Asuntopoliittinen ohjelma on päivitetty painopisteenä asumismahdollisuuksien monipuolistaminen ja asunnottomuuden poistaminen"
- Sivun 89 muokataan sivun taulukon viimeisen toiminnallisen tavoitteen mittaria ja tavoitetasoa 2026
- Sivun 92 muokataan toisen kappaleen sanamuotoja
- Sivun 93 korjataan sivun taulukosta luovutettujen tonttien lukumäärät oikein
- Sivun 104 korvataan toiseksi viimeisestä kappaleesta sanat "Reijolan alueella" sanoilla " Reijolan-Niittylahden alueella"
- Sivun 104 korjataan viimeisestä kappaleesta kirjoitusvirhe "Papinkankaan"
- Sivun 111 tarkistetaan Joensuu konserni 1.9.2025 taulukko
- Sivun 138, liite 4, muokataan taulukon tekstiä, joka koskee virkojen perustamisen ja lakkauttamisen aikataulua
- Sivun 140 toimitetaan kaupunginhallitukselle selvitys Sinkkolan maatilan tilanteesta
- Sivun 141 korjataan kirjoitusvirhe ensimmäisen kappaleen kirjoitusvirhe "7,15 milj."
- Sivun 142 korvataan tekstistä "Reijolan uusi päiväkot" seuraavasti "Reijolan-Niittylahden alueen uusi päiväkot"

Pidettiin kokousta klo 10:13-10:26, 11:40-12:18 ja klo 14:00-14:16.

Talousjohtaja Satu Huikuri, kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen, sivistys- ja hyvinvointijohtaja Jani Kaasinen, kansliapäällikkö Jenni Jokela, henkilöstöjohtaja Mari Pitkänen, Joensuun Vesi -liikelaitoksen johtaja Juha Lemmetyinen, strategiajohtaja Sami Laakkonen, työllisyysaluejohtaja Riikka Vartiainen, talouspäällikkö Tiina Eskelinen ja talouspäällikkö Matti Karttunen olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn aikana.

Emilia Kangaskolkka poistui kokouksesta klo 13:48.

Pekka Kukkonen poistui kokouksesta klo 13:55.

KH 24.11.2025 § 441
1008/02.02.00.00/2025

Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2028 ensimmäisen käsittelyn jälkeen valmistellut muutokset ja täsmennykset kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen nähden on esitetty pykälän liitteenä.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

hyväksyä muutokset ja täsmennykset vuoden 2026 talousarvioon ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmaan,

lakkauttaa virat 31.12.2025 ja perustaa uudet virat 1.1.2026 lukien liitteen 4 mukaisesti ja

ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelman.

Päätös:

Hyväksyttiin alla olevan käsittelyn mukaisesti.

Päätettiin, että käydään talousarviokirja läpi sivuttain ja hyväksytään yksimielisesti samalla liitteessä lisäselvitykset ja muutokset 1. käsittelyyn esitetyt muutokset/lisäykset kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen seuraavilla muutoksilla:

- sivu 12 lisätään kohtaan "Painopiste 2: Osallisuus ja yhteisöllisyys", Tavoitekirjauksen "Kuuluminen itselle merkitykselliseen yhteisöön", kolmannen toimenpidekokonaisuuden loppuun sanat: "kuten lähiluonnon kaupunkiestetiikan ja kaupunkiympäristön suunnittelussa."

- sivu 32 korvataan tarkennetusta maksuja ja taksoja koskevasta tekstistä kolmannen kappaleen lopun seuraava teksti: "Tästä poiketen kansalaisopiston sekä rakennusvalvonnan maksuja korotetaan siten, että talouden sopeutuksen linjauksissa asetetut tulokertymän nousua koskevat tavoitteet saavutetaan." tekstillä "Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä kaupunkiympäristön toimialan maksujen tasoja korotetaan. Toimivaltaiset toimielimet päättävät maksujen ja taksojen korotusten kohdentamisesta asetettu taloudellinen tavoite huomioiden."

- sivu 32 poistetaan kolmannen kappaleen toisesta lauseesta viivästynyt sanan jälkeen olevat sanat.

- sivu 56 lisätään taulukkoon "Kasvavan elinkeinoelämän ja työllisyyden Joensuu" uusi toiminnallinen tavoite "Selvitämme lähellä tuotetun ruoan osuuden/määrän Polkan ateriapalveluissa ja luomme mittarin seurantaan", mittari "Mittari luotu ja seurata aloitettu" ja vastuutaho "Konsernipalvelut"
- sivu 56-57 lisätään taulukkoon "Kasvavan elinkeinoelämän ja työllisyyden Joensuu" uusi toiminnallinen tavoite "Tuotetaan selvitys luovien alojen toimintaedellytyksistä", mittari "Selvitys tehty" ja vastuutaho "Business Joensuu"
- sivu 57 lisätään taulukkoon uusi toiminnallinen tavoite "Alueellisten hakintojen osuus kasvaa", mittari "Alueellisten hankintojen osuus kokonaishankinnoista" ja vastuutaho "Pohjois-Karjalan hankintatoimi"
- sivu 70 muutetaan Toiminnallisen tavoitteen "Varhaiskasvatuspalveluissa yksityisen ja kunnallisen palvelutuotannon suhdetta tarkastellaan. Kunnallinen palvelutuotanto pidetään ensisijaisena palvelumuotona" Mittari ja tavoitetaso 2026 seuraavan muotoon "Tuotetaan selvitys varhaiskasvatuksen palvelurakenteen kehityksestä. Linjataan yksityisen ja julkisen palvelutuotannon hyödyntäminen erilaisissa tilanteissa."
- sivu 72 tehdään seuraava tekstilisäys "Selvitetään nuorten tila- ja toimintatarpeet kaupunginosissa."
- sivu 83 tehdään talousarvioon kulttuuri- ja liikuntalautakunnan 22.10.2025 § 63 ehdotuksen mukainen määrärahalisäys 25 000 euroa liikuntapalveluiden tulosalueelle
- sivu 84 lisätään talukkaan uusi toiminnallinen tavoite "Toteutetaan kaupungin kohtaamispaikkaselvitys", mittari "Selvitys tehty" ja vastuutaho "Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen palvelut"
- sivu 85 esitettyjä avustusten ja kumppanuusopimusten määrärahaohennyksiä ei toteuteta. Tehdään määrärahalisäys 61 950 euroa talousarvioon.
- sivu 85 eritellään taulukosta taiteilija-avustukset ja taiteilijatila-avustukset (16200)
  - taiteilija-avustukset 9 000 euroa
  - taiteilijatila-avustukset 7 200 euroaEm. luvut ennen 5 %:n leikkauksen palautusta.
- sivu 142 kohta "Tarveselvitykset" täydennetään tekstiä seuraavasti "Vuonna 2026 selvitetään mm. uuden Mutala-Rantakylä-Utra -alueen kouluverkon tarveselvitys ja Utran päiväkodin (TL 1) rakentamisen tarve sekä pääkirjaston (TL 2) ja Taitokorttelin (TL2/TL3) peruskorjauksen tarve."

Kaupunginhallitus hyväksyi muilta osin yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Talousarviokirja, tuloslaskelmat ja rahoituslaskelmat päivitetään hyväksytyjä muutoksia vastaaviksi.

Liitteisiin ja taulukoihin korjataan käsittelyn aikana tehdyt muutokset.

Lisäksi talouspalveluille myönnetään valtuudet tehdä käsittelyn aikana tehdyistä muutoksista aiheutuvat muutokset sekä teknisluonteiset korjaukset talousarviokirjaan.

Pidettiin kokousta klo 14:25-14:47

Talousjohtaja Satu Huikuri, kansliapäällikkö Jenni Jokela, kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen, sivistys- ja hyvinvointijohtaja Jani Kaasinen ja talouspäällikkö Matti Karttunen olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn aikana.